

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΜΦΙΩΝ
ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΤΥΠΟΥ

Γ Π Ο

Δρος ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑ
Μητροπολίτου Έλενουπόλεως

Ἡ βιβλιογραφία αὕτη ἀποτελεῖ συνέχειαν προγενεστέρων ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἐργασιῶν τοῦ γράφοντος¹, ἀπὸ τῆς ἐμφάνισews τῆς τελευταίας τῶν ὁποίων ἔχει ἤδη παρέλθει πενταετία. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐδημοσιεύθησαν ἀρκεταὶ νέαι μελέται περὶ τῶν ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων, εἰς τὰς ὁποίας προσθετέαι καὶ αἱ παλαιότεραι τοιαῦται, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον μέχρι τοῦδε ὑποπέσει εἰς τὴν προσοχὴν τοῦ γράφοντος. Τοῦτο ἀσφαλῶς ὀφείλεται εἰς διαφόρους λόγους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέραν βαρῦτητα ἔχουν οἱ ἑξῆς: 1) Τὸ ὅτι ὄχι σπανίως, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, σχετικαὶ περὶ τῶν ἀμφίων πληροφορίαι ἀπαντῶσιν ἐντὸς ἐργασιῶν διαφορετικοῦ θέματος. 2) Τὸ ὅτι ὄχι μόνον αἱ ἐργασίαι αὐταί, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἄλλωστε εἶναι φυσικόν, ἀλλὰ καὶ ὠρισμέναι ἕτεραι, εἰδικαὶ περὶ τῶν ἀμφίων, ἐμφανίζονται ἐντὸς περιοδικῶν καὶ ἐκδόσεων διαφορετικοῦ περιεχομένου.

Διὸ καὶ ἐθεώρησε σκόπιμον ὁ γράφων νὰ ἐνσωματώσῃ καὶ αὐτὰς εἰς τὴν νέαν του βιβλιογραφίαν ταύτην, ἣ ὁποία διαιρεῖται εἰς τρία μέρη: 1) τὰς πηγὰς, 2) τὰ βοηθήματα περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐνδυμασιολογίαν καὶ κεντητικὴν καθὼς καὶ περὶ τὰ λειτουργικὰ ἄμφια γενικῶς καὶ 3) τὰ βοηθήματα περὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων εἰδικώτερον. Εὐχῆς βεβαίως ἔργον θὰ ἦτο ἐάν ποτε καθίστατο δυνατὴ ἡ συγχώνευσις ὅλων τῶν βιβλιογραφικῶν τούτων εἰς μίαν ἐνιαίαν τοιαύτην.

1. T. P a p a s, (Έλενουπόλεως), Studien zur Geschichte der Messgewänder im Byzantinischen Ritus (Miscellanea Byzantina Monacensia 3), Μόναχον 1965, XV-XLIII. Τ ο ὕ Α ὕ τ ο ὕ, Βιβλιογραφία ἱερατικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος 53 (1971) 578-587· 56 (1974) 408-416. Τ ο ὕ Α ὕ τ ο ὕ, Βιβλιογραφία λειτουργικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Θ 45 (1974) 172-193 καὶ ἀνάτ. Τ ο ὕ Α ὕ τ ο ὕ, Βιβλιογραφία ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Θ 47 (1976) 313-329 καὶ ἀνάτ. Ἐνταῦθα δεόν νὰ σημειωθῇ, ὅτι, εἰς τὴν σ. 586 τῆς δευτέρας βιβλιογραφίας τὸ ἐπίθετον Acelasi (Τ ο ὕ Α ὕ τ ο ὕ) πρέπει νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ ὀνόματος V. Bratulescu, τὸ κάτωθεν αὐτοῦ Idem διὰ τοῦ I. Banateanu, καὶ εἰς τὴν σ. 188 τῆς τετάρτης βιβλιογραφίας τὸ Acelasi διὰ τοῦ Prot. G. Cotosman.

Συντμήσεις :

- ΑΑΑ : Ἀρχαιολογικά Ἀνάλεκτα ἐξ Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1 (1967)—.
- ΑΕΚΔ : Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου, Ἀθῆναι 1 (1946)—.
- ΑΛΑ : Φουντούλη Ι. Μ., Ἀπαντήσεις εἰς λειτουργικὰς ἀπορίας Α' (1-100), Ἀθῆναι 1967, Β' (101-200), Ἀθῆναι 1970, Γ' (201-300), Θεσσαλονίκη 1976. (Ἀνάτ. ἐκ τοῦ Ἐφ.).
- ΑΛΚΑ : Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες.
- Δ : Διδαχὴ, Καλαμάτα 1 (1946)—.
- Ε : Ἐκκλησία, Ἀθῆναι 1 (1923)—.
- ΕΑ : Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, Κων/πολις 1 (1880)-43 (1923).
- ΕΑ : Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, Ἀθῆναι 1 (1977)—.
- ΕΕΒΣ : Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ἀθῆναι 1 (1924)—.
- ΕΕΘΣΠΘ : Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1 (1955)—.
- ΕΕΚΜ : Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν, ἐν Ἀθήναις 1 (1960)—.
- ΕΕΚΣ : Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν, Ἀθῆναι 1 (1938)—.
- Ε.Επ. : Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπαλξίς, Ἀθῆναι 1 (1975)—.
- ΕΝΜΜ : Οἱ ἐνοριακοὶ ναοὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης.
- Ἐφ. : Ὁ Ἐφημέριος, Ἀθῆναι 1 (1952)—.
- Θ : Θεολογία, Ἀθῆναι 1 (1923)—.
- Ἰλ. : Ἰλιός, Ἀθῆναι 1 (1955)—.
- ΙΜΑ : Ἰερὰ μονὴ Λειμῶνος.
- Καθ. : Καθημερινή, Ἀθῆναι 1 (1919)—.
- Κιμ. : Κιμωλιακά, Ἀθῆναι 1 (1970)—.
- ΚΣ : Κυπριακαὶ Σπουδαί, Λευκωσία Κύπρου 1 (1936)—.
- ΚΧ : Κρητικὰ Χρονικά, Ἡράκλειον Κρήτης 1 (1947)—.
- Λ : Ἡ Λειμωνιάς, Λέσβος 1 (1971)—.
- ΜΧ : Μικρασιατικὰ Χρονικά, Ἀθῆναι 1 (1938)—.
- ΝΕΛ : Ἡλίου, Νεώτερον Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν, Ἀθῆνα 1 (1975)—. Νέα ἔκδ.
- ΟΚ : Ἡ Ὅδὸς τοῦ Κυρίου, Καλλονή 1 (1977)—.
- Παρ. : Παρνασσός, Ἀθῆναι 1 (1877) —17(1895). (1959)—.
- Π : Ὁ Ποιμὴν, Μυτιλήνη 1 (1933)—.
- ΧΕΙΜΜ : Χρονικά καὶ εἰδήσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας.
- ΧΗ : Χριστιανικὸν Ἡμερολόγιον, Ἀθῆναι 1 (1925) — 6 (1930).
- Χρ. : Χρόνος, Γαλατᾶς (Σταμπούλ) 1 (1946) — 21 (1967).

- AUU : Acta Universitatis Uppsaliensis, Stockholm-Uppsala 1 (1962)—.
- BLCIETA : Bulletin de liaison du Centre Internationale d' Étude des Textiles Anciens (CIETA), Lyon 1 (1932)—.
- Byz. : Byzantion, Bruxelles 1 (1923)—.
- BZ : Byzantinische Zeitschrift, Leipzig-München 1 (1892)—.
- CC : Collectanea Cisterciensia, Beermen (Belgique) 1 (1938)—.
- CIEB : Congrès Internationale des Études Byzantines.
- EBP : Études Byzantines et Postbyzantines, 1 (1979)—.
- GOTR : The Greek Orthodox Theological Review, Brookline, Mass. 1 (1954)—.
- PG : Migne J.P., Patrologia cursus completus. Series graeca, Paris 1857 ff.
- RbK : Reallexikon zur byzantinischen Kunst, Stuttgart 1 (1966)—.
- ἀνάτ. : ἀνάτυπον.
- ἀνέκδ. χειρ. : ἀνέκδοτον χειρόγραφον.
- ἀρ. /no : ἀριθμός.
- ἄ.τ. : ἄνευ τόπου.
- ἄ.χ. : ἄνευ χρόνου.
- διατρ. /Diss. : διατριβή.
- ἐκδ. : ἔκδοσις, ἐκδότης.
- κ.έ. /ff. : καὶ ἐξῆς.
- κριτ. : κριτική.
- παρ. : παράρτημα.
- σ. : σελίς.
- τεῦχ. : τεῦχος.
- τ. : τόμος, τόμοι.
- φ. : φύλλον.

Α'. ΙΕΡΑΤΙΚΑ ΑΜΦΙΑ

I. ΠΗΓΑΙ

- Θεοδωρήτου*, Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας λόγοι πέντε, PG 82, 881-1280.
Θεοδώρου Μοφουεστίας, Κατηχήσεις. Ὁμιλία XIV. R. Tonneau-R. Devresse, Les homélies catéchétiques de Théodore de Mopsueste, Città del Vaticano 1949.
Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατηχήσεις, PG 33, 331-1128.

II. ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ

1. Περὶ τῆς ἱεραῆς ἐνδυμασιολογίας καὶ κεντητικῆς γενικῶς:

α) Ἑλληνικαί:

- , Ἄκρως τολμηρὸς «ἐκσυγχρονισμὸς» μοναχικοῦ σχήματος εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας, Χρ. ἀρ. 933, 27.12. 18 (1964) 1.
- , Ἄμφια, ΝΕΛ III, 258-259.
- , Ἀνακοινωθὲν τῆς ΔΙΣ διὰ τὸ Στέμμα, Ε.Επ. ἀρ. 5-6, 1 (1975) 3.
- , Γύρω ἀπὸ τὴν ἀμφιεσιν τοῦ κλήρου μας, Ὁ Πολίτης ἀρ. 42, 11. 3 (1970) 4.
- , Ἐγκύκλιοι Ἱεραῆς Συνόδου πρὸς τὸν Ἱερὸν Κλῆρον Ἑλλάδος, Ἀθῆναι Αὐγούστος 1978.
- , Εἶδαμε χθές..., Ταχυδρόμος Βόλου 3.2 (1978).
- , Ἐκκλησιαστικὴ Χρυσοκεντητικὴ, Ἀθῆναι (ὕπὸ ἐκδ.). Ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ Μ.Σ. Θεοχάρη.
- , Ἐνδυμα ἐν Καλλιτεχνία, Παρ. 14 (1892) 265.
- , Ζώνη (λειτουργικὴ), ΝΕΛ X, 115.
- , Κόμη μακρὰ ἐν Ρωσία, Παρ. 3 (1879) 58.
- , Μὲ ἀφορμὴ τὰ ράσα. Γιατί κόπτονται; ΕΑ ἀρ. 8, 1.2. 1 (1977) 2.
- , Μὲ τηλεγράφημα ζητεῖται. Νὰ μὴ καταργήσῃ ἡ τιμημένη περιβολὴ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ΕΑ ἀρ. 8, 1.2. 1 (1977) 1.
- , Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἐκκλησιαστικαὶ εἰδήσεις. Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, Χρ. ἀρ. 1048, 26.3. 21 (1967) 1.
- , Σκέψεις τοῦ καθηγουμένου τῆς ἱ. μονῆς Πεντέλης: κ. Χρυσοστόμου.

- «Τὰ ράσα δὲν κάνουν τὸν παπά», Ε.Επ. ἀρ. 9, 1 (1976) 2. Πρβλ. Ἐπογευματινὴ Ἀθηνῶν 25.4. 24 (1976).
- , Τὸ Στέμμα ἢ Κορώννα καὶ ἡ Μίτρα, Ε.Επ. ἀρ. 5-6, 1 (1975) 1. Ἀθανασιάδου Κ., Ἀρχιμ., Χρῦσανθος Ἱεροσολύμων ὁ Νοταρᾶς, ΕΑ 4 (1883-1884) 9-11, 21-23, 53-55, 69-72, 81-84, 148-152, 161-163. (Ἀθηναίου), Καθημερινά. Πολλὴ συζήτησις..., Καθ. 19.10. 50 (1969). Βουλγ. γράμη Η. Α., Αἱ κατηχήσεις τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων (Ἀνάλεκτα Βλατάδων 24), Θεσσαλονίκη 1977.
- Γεωργίου, πρ. Νυροκοπίου, Ἱεροτελεστικά, Τυπικά, Σχόλια, ΑΕΚΔ 11 (1956) 198-210.
- Δελικάνη Κ., Ἀρχιμ., Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ σφωζόμενα ἐκκλησιαστικά ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, 3τ., ἐν Κων/πόλει 1902-1905.
- Δραγογιάννη Ι. Δ., Καὶ πάλιν τὸ ράσον, Καθ. 19.10. 50 (1969).
- Ἐπισκοπὴ Χ., Τὰ ἱερὰ ἄμφια τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου, Ἀθῆναι 1981.
- Ζερβάκου Φ., Ἀρχιμ., Περὶ ράσου, ἐπιστολαί, Σ.Κ(εμετζετζίδη), (ἐκδ.), Ὁ Γέρον Φιλόθεος Ζερβάκος (ὁ οὐρανοδρόμος ὁδοιπόρος) 1884-1980, Θεσσαλονίκη 1980, 409-419.
- Θέμελη Χρυσοστόμου, Μεσσηνίς, Ἡ γυναικεία Μονὴ τῆς Τήνου ζητεῖ ἐξ Εὐβοίας τεχνήτριαν τῆς μεταξοφαντικῆς, Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν Μελετῶν 22 (1978-1979) 247-249.
- Θεοδώρου Ε., Αἱ γυναῖκες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, Ἐφ. 24 (1975) 422-426.
- Ἰεζεκιήλ, Θεσσαλιώτιδος, Ἡ ἱερὰ βίβλος τῆς Ἀποκαλύψεως, Ε 24 (1947) 82-83.
- Κ μ ράδου - Βυζ. ντίου Γ., Τὰ Ἑλληνικά Ταταῦλα, Ἀθήνα 1980.
- Καντώνη Ἀλεξάνδρου Γ., Περιστερίου, Ἡ ἐξωτερικὴ περιβολὴ τοῦ ὀρθοδόξου κληρικοῦ (ἱστορικὴ ἀνασκόπησις), Ἀθήνα 1978. Πρβλ. Ἐπιθεώρησις «Πολιτικά Θέματα», Μάρτιος - Ἰούνιος (1977).
- Κ ροθεωδωρῆ Σ., Περὶ καμηλαυκίου, Ὁ Κόσμος 1 (1883) 315-316.
- Κόντογλου Φ., Συζήτησις. Κληρικὸι καὶ ράσον. Δευτέρα ἀπάντησις εἰς τοὺς ἀδιορίστους θεολόγους, Καθ. 12.10. 42 (1961).
- Τοῦ Ἀδοῦ, Οἱ θεολόγοι καὶ τὸ ράσον, Καθ. 28.9. 50 (1969).
- Κορρέ Κ. Γ., Νεοελληνικὴ ζώνη, Ἀθήνα 1976 (Ἀνάτ. ἐκ τῆς Νέας Ἐστίας, τεύχ. 1177 καὶ 1178).
- Κουρίλα Ε., Τὰ προνόμια τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας, Θρακικά 28 (1958) 178-279.
- Λέφι Π., Τὸ λευκὸν καλυμμαύχιον τῶν ρώσων μητροπολιτῶν καὶ τὸ διάδημα τῶν Μονομάχων τῶν Τσάρων, ΧΗ 3 (1927) 179-189.

- Λιανᾶ Ζ. Α., Ἀρχιμ., Ὁ Τρούλος. Μελέτη πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ καλυμμαυχίου, ἐν Ἀθήναις 1938.
- Λίβα - Ξανθάκη Θ., Οἱ τοιχογραφίαι τῆς μονῆς Ντίλιου (Ἑταιρεία Ἑπειρωτικῶν Μελετῶν 6), Ἰωάννινα 1980.
- Μυροπούλου Δ., Πατριαρχικαὶ σελίδες. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπὸ 1878-1949, ἐν Ἀθήναις 1960.
- Μελισσηνοῦ, Μορωναίας, Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μεταρρυθμίσεων, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 3 (1919) 46-50, 65-73.
- ΜΙΣΝ (Μ. Νομίδου), Ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ, Ἰστανπούλ 1937.
- Μπαδᾶ - Τσομώκου Κ., Ἡ συμβολικὴ σημασία τῆς γενειάδας στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, Δωδώνη. Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίδα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων 6 (1977) 377-396.
- Μπόνη Κ. Γ., Κατήχησις καὶ Λειτουργικὴ, ἄ.τ. καὶ χ. (Ἀθήναι 1975). Ἐκδ. τῆς Ε.
- Νασιώτου, Πρεσβ., Ἡ ἱερατικὴ περιβολή, Ἐνορία ἀρ. 237, 1.6. 12 (1957) 131.
- Π. Σ.π., Τὰ ράσα δὲν κάνουν τὸν παπά..., ΕΑ ἀρ. 7, 16.1. 1 (1977) 6.
- Πάλλα Δ. Ι., Στέφανοι ἀνηρητημένοι ὑπεράνω τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς, Χαριστήριον. Τιμητικὸς τόμος Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, Ἀθήναι 1958, 339-353 καὶ ἀνάτ. Ἀνάλυσις F. Dölger, BZ 52 (1959) 190.
- Πανώτη Α., Ἀπὸ τὴν αἰωνόβιο λειτουργικὴ μας παράδοσι. Τὰ Ἅγια καὶ Σεπτὰ Πάθη στὴ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ΕΑ ἀρ. 109, 16.4. 5 (1981) 5.
- Παπᾶ Ἀθανασίου, Ἐλενοπούλεως, Βιβλιογραφία ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Θ 47 (1976) 313-329² καὶ ἀνάτ.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Μία προσωπογραφία τῆς Ἱ. μητροπόλεως Χαλκηδόνος, Κληρονομία 10 (1978) 43-52 καὶ ἀνάτ.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Περὶ ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων, Ἐκκλησία καὶ Θεολογία 1 (1980) 105-109.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἄμφια, Ὑδρία. Ἑλληνικὴ καὶ Παγκόσμια Μεγάλῃ Γενικῇ Ἐγκυκλοπαιδεῖα (ὑπὸ ἔκδ.).
- Παπαγιάννη Κ., Πρωτοπρ., Λειτουργικὴ-Τελετουργικὴ, Ἀθήναι 1973.
- Παναγιωτοπούλου - Κούρου Δ., Στίχοι ἐκ τοῦ ριζ' Ψαλμοῦ, ψαλλομένου κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ρασοφορίας, Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Παιδεῖα, Ἀθήναι 1978, 1, 267-271.
- Παπαδοπούλου Ν. Δ., Πρωθιερ., Ἡ γονυκλισία καὶ ἡ κόμη τῶν κληρικῶν, Ἡ Φωνὴ τοῦ Χριστοῦ 12 (1968).

2. Ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ ταύτῃ ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας ἢ συνέχεια τῆς σ. 319 μετὰ τὸ λῆμμα Pugin A., ἐξετυπώθη εἰς τὴν σ. 325 μετὰ τὸ λῆμμα Rocknee C. E.

- Παπαευαγγέλου Π. Σ., Σκέψεις ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ἐξωτερικὴν του ἐμφάνισιν, Ἑρατικὰ Χρονικά, τεύχ. 19 (1965) 151-156 καὶ ἀνάτ.
- Παπαϊωάννου Α. Δ., Διακ., (Αἵνου), Ἡ ἐκλογή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 325-1936, Χάλλη 1936 (Ἐναίσιμος ἐπὶ πτυχίῳ διατρ.).
- Παρ(ασκευοπούλου) Γ., Ἀρχιμ., Πλάνες καὶ ἡ Ἀλήθεια. Τὸ χερικόν. Ἡ ζώνη τοῦ ἱερέως, ΕΑ ἀρ. 87, 16.5. 4 (1980) 6.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Πλάνες καὶ ἡ Ἀλήθεια. Τὸ ξέντημα τοῦ λειτουργοῦ. Ἡ ἀγία «ζέστη», ΕΑ ἀρ. 109, 16.4. 5 (1981) 6.
- Ράμφου Ι. Σ., Πρεσβ., Τὸ ἀξίωμα τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν Ἀθήναις 1952 [Ἀνάτ. ἐκ τῆς Ε 24 (1947)].
- Σαράντου Σ., Πρεσβ., Γιὰ τὸ ράσο, Ὁρθόδοξος Τύπος 17.10. 20(1980) 1,2.
- Σταμέλου, Δ., Νεοελληνικὴ λαϊκὴ τέχνη, Ἀθήναι 1975.
- Σταυρίδου Β. Θ., Οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι 1860 - σήμερον, 2τ., Θεσσαλονίκη 1977, 1978.
- Τζαζοπούλου Α., Ἐκκλησία καὶ ράσον, Καθ. 8.10. 50 (1969).
- Τσάκωνα Δ., Ἐσπερινὸς στὸ Φανάρι, Κιβωτός, ἀρ. 3, 1 (1952) 121-122.
- Φ(ουντούλη Ι. Μ.), ΑΛΚΑ 317. Δύναται ὁ ἱερεὺς νὰ τελέσῃ προσκομιδὴν, πρὶν πάρη καιρὸν καὶ πρὶν ἐνδυθῆναι τὰ ἱερά ἄμφια; Ἐφ. 26 (1977) 43-44.
- Τοῦ Αὐτοῦ, ΑΛΚΑ 332. Πότε πρέπει ὁ διάκονος νὰ ζώνεται κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τὸ ὄρασιόν του καὶ πότε πρέπει νὰ τὸ χαλᾷ καὶ διατί; Εἰς τὴν πρᾶξιν δὲν ὑπάρχει ὁμοιομορφία, Ἐφ. 26 (1977) 501-504.
- Τοῦ Αὐτοῦ, ΑΛΚΑ, 351. Ὅταν προσέρχωνται εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα ἐνήλικοι πρέπει νὰ βαπτίζωνται φορώντας λευκὸν χιτῶνα; Ἐφ. 27 (1978) 494.
- Τοῦ Αὐτοῦ, ΑΛΚΑ 352. Μετὰ τὸ βάπτισμα πρέπει νὰ ντύνωνται τὰ παιδιὰ μὲ ἄσπρα ρούχα ἀπαραιτήτως, ὅπως συνήθιζετο παλαιότερα, ἢ εἶναι ἀδιάφορο; Ἐφ. 27 (1978) 494-496, 526-528, 557-560. 28 (1979) 125-128.
- Τοῦ Αὐτοῦ, ΑΛΚΑ 390. Ὑπεστηρίχθη ὅτι τὰ ἐνδύματα τοῦ κατηγουμένου, αὐτὰ δηλαδὴ ποὺ φορεῖ καὶ τὰ ἀποβάλλει προκειμένου νὰ βαπτισθῆναι, πρέπει νὰ καίωνται γιὰ νὰ δηλωθῆναι ὁ θάνατος τοῦ παλαιοῦ ἀθρώπου. Αὐτὸ ἔχει προσφάτως ἐφαρμοσθῆναι πανηγυρικὰ μάλιστα, στὸ βάπτισμα ἐνὸς ἐγγλικοῦ νεοφωτίστου. Εἶναι τοῦτο ὀρθόν; Ἐφ. 30 (1981) 74, 91.
- Φούσκα Κ. Μ., Πρωτοπρ., Ἡ παράδοση στὴν Ἐκκλησία, Ε 58 (1981) 20-23, 52-55, 76-81.
- (Χαραλαμπίκη) Κολλινίκου Γ., Κεσσ. νηρείς, Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Φιλάρετος Βαφείδης καὶ αἱ μεταρρυθμίσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ε 29 (1952) 118-120.

- Τοῦ Ἀδοῦ, Διατριβαί, Θεσσαλονίκη 1957.
- Χυτζηφώτη *I. M.*, Κόντογλου ὁ μεταβυζαντινὸς (δοκίμιο), Ἀθήνα 1978.
- Χριστοδούλου *M.*, Ἀρχιμ., Ἡ Θράκη καὶ αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι μετὰ τινῶν διοικητικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἐν Κων/πόλει 1897.
- Ὁ Χρονογράφος, Ὁ ἅγιος Φλωρίνης καὶ τὰ μακρὰ μαλλιά, Ἰλ. 17 (1972) 145-146.
- Τοῦ Ἀδοῦ, Τὰ μακρὰ μαλλιά καὶ ἡ Μπλαβάτσου, Ἰλ. 17 (1972) 146.
- Χρυσοστόμου, Ἀργολίδος, Περὶ τὸ ράσον, Καθ. 17.10. 42 (1961).
- Τοῦ Ἀδοῦ, Ράσον καὶ ἱερατεῖον, Καθ. 24.10. 42 (1961).
- Τοῦ Ἀδοῦ, Οἱ Θεολόγοι διὰ τὸ ράσον, Καθ. 26.9. 50 (1969).

β) Ξένοι :

- , Der Gottesdienst in der Orthodoxen Kirche. Zelebranten und Gottesdiensthelfer, Stimmen der Orthodoxie 12 (1979) 43-47. 3 (1980) 50.
- Appuhn H.*, Die Ausstattung deutscher Kirchen im Mittelalter. Eine Einführung, Darmstadt (ὑπὸ ἐκδ.).
- Augé M.*, L' abito religioso. Studio storico e psico-sociologico dell' abbigliamento religioso, Roma 1977 (Ἀνάτ. ἐκ τοῦ Claretianum XVI/1976 καὶ XVII/1977). Κριτ. G.G., CC 41 (1979) 412.
- Backhaus A.*, Der Bischof in der Liturgie der Orthodoxen Kirche, Orthodoxe Rundschau no 48, 12 (1980) 16-33.
- Berry B. Y.*, Embroidery, Περίοδος IV (1936).
- Blanc C.*, L' art dans la parure et dans le vêtement, Paris 1875.
- voic. *Bock G.*, Perlenstickerei in Deutschland bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts, Bonn 1966. Diss.
- Bouling M.*, Sister, Background to a Theology of the Monastic Habit, The Downside Review, 98 (1980) 110-123. Κριτ. G.G., CC 43 (1981) 21.
- Brightman F. E.*, The Coronation Vestments, The Pilot 3 (1903) 136-137.
- Dihle A.*, Das Gewand des Einsiedlers Antonius, Jahrbuch für Antike und Christentum 22 (1979) 22-29.
- Eggert W. E.*, Katalog 1975/76. Talare Altargeräte Paramente Kirchenausstattungen Friedhofsbedarf, Hamburg ἄ.χ. (1980).
- Engemann J.*, Das Kreuz auf spätantiken Kopfbedeckungen (Cuculla-Diadem-Maphorion). Theologia Crucis-Signum Crucis, Festschrift für E. Dinkler, Tübingen, Mohr 1979, 137-153.
- Galavaris G. P.*, Symbolism of the Imperial Costume displayed on Byzantine Coins, Museum Notes 8 (1958) 99-117.

- Gandini I. A.*, Problèmes de conservation et de présentation de la Collection d' étoffes et de broderies anciennes, BLCIETA 46 (1977) 2, 7-9.
- Gazcau R.*, Un «habit monastique»? CC 33 (1971) 179-190. Κριτ. G.G., CC 35 (1973) 302-303.
- De Glas J. B.*, Verandering in de Kleding van de monnik?, Monastieke Informatie no 22, 3 (1971) 203-279.
- González A. E. J.*, The Development, Social Significance and Symbolism of Byzantine Liturgical Vesture, California (πρὸ τοῦ 1972).
- Idem*, The Byzantine Imperial Paradigm and Eastern Liturgical Vesture, GOTR 17 (1972) 255-267.
- Idem*, Further Commentary on the Byzantine Imperial Prototype and Eastern Liturgical Vesture, GOTR 21 (1976) 71-84.
- Go: hew I.*, Zur Frage der Krönungszeremonien und die zeremonielle Gewandung der byzantinischen und der bulgarischen Herrscher im Mittelalter, Byzantinobulgarica 11 (1966) 145-168.
- Grabar A.*, Les fresques des escaliers à Sainte-Sophie de Kiev et l' iconographie impériale byzantine, Seminarium Kondakovianum 7 (1935) 103-117.
- Huber F.-Ficht R.*, (ἐξδ.), Liturgische Geräte, Kreuze und Reliquiare der christlichen Kirchen (Glossarium Artis 2), Tübingen 1972.
- Krause R.*, Gerät, Gewand, Gestik im lutherischen Gottesdienst. Historische Hinweise zur Praxis aus dem sächsisch-thüringischen Raum, Leipzig. Diss. Κριτ. Theologische Literaturzeitung 101 (1976) 391.
- Larzer J.*, A Concise History of Costume, London 1969.
- Léon-Dufour X.*, Dictionnaire du Nouveau Testament, Paris² 1970.
- Musi escu M.-A.*, Byzance et le portrait roumain au moyen âge, EBP 1 (1979) 153-179.
- Niculescu C.*, Broderie profane de tradition byzantine en Roumanie, Bucarest 1976.
- Nussbaum O.*, Das Brustkreuz des Bischofs. Zur Geschichte seiner Entstehung und Gestaltung, Mainz 1964.
- Olteanu S.*, Influenta bizantine in arta tesutului la Dunârea de Jos in secolele X-XII, Revista de Istorie 28 (1975) 107-110. Ἑλληνικὴ μετὰφρασις, E.N. Ἐδκ: ρπίδου, Βαλκανικὴ Βιβλιογραφία παρ. 4 (1975) 323-328.
- Pellé-Douël Y.*, Les significations du vêtement, Vie Consacrée 42 (1970) 284-294. Κριτ. G.G., CC 35 (1973) 301.

- Penco G.*, Variazioni sul tema dell'abito religioso, *Rassegna di Asce-
tica e Mistica* 22 (1971) 161-164.
- Perusi A.*, Symbolisme des insignes byzantins du pouvoir, *Études
Balcaniques* 14 (1978) 44-50. Κριτ. *M. de Waka, Byz.* 50 (1980)
353-354.
- Peterson E.*, *Theologie des Kleides. Marginalien zur Tiologie*, München
1956.
- Piltz E.*, Loros-ett byzantinskt insignium, *Byzantina* I, Uppsala
(1972) 8-15.
- Idem*, Loros, *RbK* 3 (1973) 428-444, 480, 485.
- Idem*, Kamelaukion et mitra. Insignes byzantins impériaux et ec-
clésiastiques (AUU 15), Stockholm-Uppsala 1977. Κριτ. *M. de
Waka, Byz.* 48 (1979) 522-534. *K. Weibel, BZ* 72 (1979) 114-118.
- Idem*, Liturgische Gewänder, *RbK* (ὕπὸ ἐκδ.).
- Popescu M. M.*, Iconografia podoabelor medievale, *Revista Muze-
lor si Monumentelor* 2 (1975) 69-72. Κριτ. *I. Crecașu, Biserica
Ortodoxa Româna* 94 (1975) 613.
- Rehle M.*, Zur Entstehungsfrage des Kamelaucions, *Actes du XIIe
CIEB, Ochride* 1961, *Belgrade* 1964, 11, 555-558.
- Retzlaff G.*, Die äussere Erscheinung des Geistlichen im Alltag, Bern
1978. Diss. Ἐκδ. *Internationale Kirchliche Zeitschrift* 69
(1979) 46-57, 88-115, 129-208.
- Revel-Neher E.*, Problèmes d'iconographie judéo-chrétienne: Le thème
de la coiffure du Cohen Gadol dans l'art byzantin, *Journal of
Jewish Art* 1 (1974) 50-65. Κριτ. *R.S., BZ* 71 (1978) 262.
- Du Foy O.*, *Dom, L' habit fait-il le moine? La Vie Spirituelle, Supplé-
ment* no 95 (1970) 460-476. Repris dans *Moines aujourd'hui,
Épi. Paris* 1972, 25-37, Κριτ. *G.G., CC* 35 (1973) 301.
- Lubens H.*, *A History of Jewish Costume*, London 1967.
- Sluppe M.*, *Mappa, Realencyklopädie der klassischen Altertumswissen-
schaft* 14 (1907) 1415 ff.
- Sirch B.*, Der Ursprung der bischöflichen Mitra und der päpstlichen
Tiara (Kirchengeschichtliche Quellen und Studien 8), *Sankt
Ottilien* 1975.
- Théocharis M. S.*, Κριτ. *P. Johnstone, Byzantine Tradition in Church
Embroidery*, London 1967, *Balkan Studies* 9 (1968) 535-542.
- Thierry N.*, Les plus anciennes représentations cappadociennes du
costume épiscopale byzantin, *Revue des Études Byzantines*
34 (1976) 325-331.

- Volp R.*, Vom Umgang mit Farbe im Gottesdienst. Neuzeitliche Farbtheorien und liturgische Farbegeln, Kunst und Kirche 38 (1975) 184-188.
- Walter C.*, L' iconographie des conciles dans la tradition byzantine (Archives de l' Orient Chrétien 13), Paris 1970.
- Wessel K.-Piltz E.-Ni olescu C.*, Insignien, RbK 3 (1973) 369-498.
- Wessel K.*, Kronhaube und Kronhelm, Zbornik Narodnoi Muzeja 8 (1975) 291-314 καὶ ἀνάτ.

2. Περὶ τῶν ἐκδόσεων ἱερατικῶν ἀμφίων εἰδικώτερον:

α) Ἑλληνικά :

- , Εἰκόνες καὶ σκεύη τῶν Ναῶν μας κατεγράφησαν στὴν Πόλι, ΕΑ ἀρ. 68-69, 1, 16.8. 3 (1979) 1.
- , Ἐκκλησιαστικά. Ἱεροσουλία, Κωνσταντινούπολις ἀρ. 30, 7.2. 32 (1898) 2.
- , Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά. Πατριαρχικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον, ΕΑ 22 (1902) 104.
- , Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο ιδρύθηκε στὴ Σίφνο, ΕΑ ἀρ. 27, 16.11. 2 (1977) 4.
- , Ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἐν Γαλατᾶ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, Ὁρθοδοξία 22 (1947) 177.
- , Καταγράφονται τὰ ἐκκλησιαστικὰ κειμήλια, ΕΑ ἀρ. 73, 16.10. 4 (1979) 1.
- , Κῶδιξ ἱερῶν ἀμφίων καὶ σκευῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Σκευοφυλακίου, 1822.
- , Κῶδιξ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. καὶ Ἱαματικοῦ Παντελεήμονος Κουσγουντζουκίου 1861 φέρων ἀριθμὸν 1 ἕως 211 (Ἀνέκδ. χειρ. κῶδιξ Κοινότητος Κουσγουντζουκίου).
- , Μία ἐπίσκεψις εἰς τὸ Σκευοφυλάκιον τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ΧΗ 4 (1928) 167-169.
- , Οἱ Τοῦρκοι ἀπλώνουν χέρι στὰ κειμήλια τοῦ Πατριαρχείου, ΕΑ ἀρ. 67, 16.7. 3 (1979) 1.
- , Πρακτικὰ Κ(εντρικῆς) Ἐφορίας ἀπὸ 1910 Δ/βρίου 20 μέχρι 1922 Νοεμβρίου 13 (Ἀνέκδ. χειρ. κῶδιξ Κοινότητος Χαλκηδόνος).
- , Τὰ Σκευοφυλάκια-Μουσεῖα τῆς Ἱ. Μ. Μηθύμνης, ΕΑ ἀρ. 53, 16.12. 3 (1978) 4.
- , 1834-1934. Λεύκωμα ἑκατονταετηρίδος ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου Μηνᾶ τοῦ Θαυματουργοῦ Ὑψωμαθείων, ἄ.τ., 1934.

- , ΧΕΙΜΜ. Ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὰ κειμήλια τῆς Ἱ. Μονῆς Βουλκάνου, Δ 26 (1972) 123-128.
- , ΧΕΙΜΜ. Ἀρχιερατικά ἄμφια εἰς τὸ Σκευοφυλάκιον τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἐν Καλαμάτα Ἱ. Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς, Δ 30 (1976) 10-16.
- Ἀβέρωφ Ε., Ἡ Ἀγία Παρασκευὴ τοῦ Μετσόβου, ἄ.τ., 1972.
- Ἀθανασιάδου Κ., Ἀρχιμ., Τὰ κατὰ τὸν ἀοίδιμον Παρθένιον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος 4 (1892) 234-252.
- Ἀλιπράντη Θ. Χ., Αἱ παραστάσεις Μεταμορφώσεως καὶ Ρίζης τοῦ Ἰεσοῦ ἐπὶ χρυσοκεντήτων ἀμφίων τῆς Μονῆς Λειμῶνος Λέσβου, ΑΑΑ 7 (1974) 128-137.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Χρυσοκέντητα ἄμφια τῆς Ἱ. Μονῆς Λειμῶνος Λέσβου, ἐν Ἀθήναις 1975.
- Ἀναπλιώτη Γ., Σύντομα σχόλια στὸν κώδικα τῆς ἱερᾶς μονῆς Ντιμιόβας, Καλαμάτα 1971 [Ἀνάτ. ἐκ τῆς Δ 25 (1971) 9-11, 25-28, 41-44, 56-60].
- Ἀντουράκη Γ. Β., Αἱ μοναὶ Μυριοκεφάλων καὶ Ρουστίκων μετὰ τῶν παρεκκλησιῶν αὐτῶν. Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν χριστιανικῶν μνημείων τῆς Κρήτης, Ἀθῆναι 1977. Διατρ. Κριτ. Ν. Β. Τωμαδάκη, Ἀθηνᾶ 76 (1976-1977) 370-382.
- Ἀτέση Βασιλείου, πρ. Λήμνου, Ἡ διαθήκη τοῦ ἐπισκόπου Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Βαρθολομαίου Σωτηριάδου (1866-1871), ΑΕΚΔ 4 (1949) 75-77.
- Βάου Ζ. Α., Ναοὶ καὶ ναῦδρια τῆς Μήλου, Ἀθῆναι 1964.
- Βασιλείου Π. Ι., Τὸ μοναστήρι τῆς Τατάρνας Εὐρυτανίας, Ἀθήνα² 1978. Κριτ. C. Delvoye, Byz. 46 (1976) 543.
- Βοκοποπούλου Π. Α., Τὸ σκευοφυλάκιον τῆς μονῆς Προυσοῦ, Ἀρχαιολογικὸν Δελτίον 21 (1966), μέρος Β², Χρονικὰ 275-283.
- Γεδεῶν Μ. Ι., Χρονικὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1884.
- Γενεράλι Ε. Γ., Ἡ ἱερὰ μονὴ Ἀσωμάτων τῆς Ἐπαρχίας Ἀμαρίου Κρήτης, ΕΕΚΣ 4 (1941) 1-87.
- Γιαννούλη Ν. Κ., Κώδικας Τρίκκης, Ἀθήνα 1980.
- Γριτσοπούλου Τ. Α., Ἡ παρὰ τὴν Δημητσάναν μονὴ Παναγίας τῆς Αἰμυαλοῦς, ἐν Ἀθήναις 1947.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Οἱ ναοὶ τῆς Δημητσάνης, ΑΕΚΔ 9 (1954) 131-153, 220-249.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ μονὴ Φιλοσόφου κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα, ΑΕΚΔ 12 (1957) 97-114, 167-185.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ὑστεροὶ χρόνοι μονῆς Φιλοσόφου, ΑΕΚΔ 13 (1958) 179-199.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ὁ Ἱεροσολύμων Παῖσιος (1645-1660), ΑΕΚΔ 14 (1959) 35-45.

- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ἀρχιερεῖς ἐκ Δημητσάνης ΙΗ' αἰῶνος, ΛΕΚΔ 14 (1959) 121-135, 187.
- Διομινοπούλου Α. Ν.*, Βασίλειος Μητροπολίτης Σμύρνης (25 Μαρτίου 1834-23 Ἰανουαρίου 1910), ΜΧ 2 (1939) 148-198.
- Εἰθυμίου Π.*, Ρόδος. Γενικά περὶ Ρόδου. Ἀρχαία καὶ σύγχρονη Ρόδος. Λίνδος, Ἀκριβῆς ὁδηγὸς τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς, Ἀθῆναι 1961.
- Ζώη Π. Χ.*, «Τρία μετόχια τοῦ Σινᾶ ἐν Ζακύνθῳ». Ναὸς καὶ μονὴ ἐν Ζακύνθῳ μετόχιον τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Σινᾶ μονῆς τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ΚΧ 9 (1955) 512-522.
- Θέμελη Π.*, Ἡ τραγωδία τοῦ Παρθενίου Ἱεροσολύμων (1737-1766), Νέα Σιών 17 (1922) 717-719.
- Θέμελη Χρυσοστόμου, Μεσσηνίας*, Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, Δ 22 (1968) 165-168.
- Ι. Μ. Εἰκοσιφοινίσσης*, Ἡ ἱερὰ μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης, Δράμα² 1979.
- Κιβ. ρνοῦ Κ.*, Μοναστήριον Ὑψηλοῦ, Π παρ. 40 (1975) 67-68.
- Καλαφάτη Ε. Π.*, Περιγραφή ἱστορικοῦ ναοῦ Ὑδρας, Πειραιεὺς 1926.
- Κεντῆ Κ.*, Τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Ἀναλιόντα Κύπρου, ΚΣ 30 (1966) 163-174.
- Κλεομβρότου Ἰεκώβου Γ., Μυτιλήνης*, Τὸ χρυσοκέντητον ἐπιτραχήλιον τῆς Ἀγιάσου, Ἀγία Σιών, Ἀγιάσος 1 (1937) 10.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, ΕΝΜΜ. Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τοῦ Ἀγ. Βασιλείου εἰς τὴν Μόριαν, Π παρ. 34 (1969) 29-34.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, ΕΝΜΜ. Ὁ ἱερὸς ναὸς τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, Π παρ. 35 (1970) 41-65.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἀγίου Νικολάου εἰς Πλωμάριον. 2) Τὸ ἐξωκλήσιον τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἤτοι τὸ παλῆδ μοναστήρι εἰς τὸ ἄνω Χωρίον, Π παρ. 41 (1976) 25-29.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Mytilena Sacra. Ναοὶ-Κειμήλια (Μυτιλήνη), τ. ΙΙΙ, Θεσσαλονίκη 1976. Κριτ. Γ. Βαλέτα, Π 42 (1977) 98-99.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ἡ ἕδρσις τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσεῖου τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης. Δ) Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης, Π 43 (1978) 212-216.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἀγίων Πατέρων τῆς Δ' Οἰκ. Συνόδου εἰς ἄνω Χάλικα Μυτιλήνης, Π παρ. 45 (1980) 35-44.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Μεγαλομάρτυρος εἰς κάτω Χάλικα Μυτιλήνης, Π παρ. 45 (1980) 45-54.
- Κοκκίνη Σ.*, Τὰ μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος, Ἀμαροῦσιον 1979.
- Κόκκοτα Α. Χ.*, Τὰ ἱερά μας προσκυνήματα. Ἱεραὶ μοναὶ, ἄγια λείψανα, θαυματουργοὶ εἰκόνες, Πάτραι 1974.

- Κονόμου Ν., Ἡ χριστιανικὴ τέχνη στὴν Κεφαλονιά, Ἀθήνα 1966.
- Κοντογιάννη Σ. Δ., Ὁ ἐν Κερκύρα ναὸς τῆς Παναγίας τῶν Ξένων, Θ 49 (1978) 168-184 καὶ ἀνάτ.
- Κωνσταντινίδου Μ., Ἡ Μεσημβρία τοῦ Εὐξείνου, Ἀθήναι 1945.
- Λαζαρίδη Π. Η., Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν. Ἐκθεση τοιχογραφιῶν ἐπισκοπῆς Εὐρυτανίας καὶ εἰκόνων συλλογῆς Λοβέρδου, ἄ.τ., 1980.
- Λαϊνᾶ Θ. Α., Τὸ μοναστήρι τῆς Μεταμορφώσεως Καμένων Βούρλων, Ἀθήνα 1978.
- Λαυριώτου Α., Περὶ τῆς κατὰ τὴν νῆσον Χάλκην ἱερᾶς μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ΕΑ 21 (1901) 7-8.
- Μαγγίνα Ν., Τὰ Μουσεῖα ἐκκλ. Τέχνης: Ἐνα ἀπὸ τὰ μέσα ἐπαφῆς μὲ τὴν παράδοσι, ΕΑ ἀρ. 74, 1.11. 4 (1979) 7.
- Μαθιοπούλου Π., Θησαυροὶ μεταβυζαντινῆς τέχνης ἐν Πάρῳ, ΕΕΚΜ 8 (1969-1970) 652-663.
- Μανάφη Κ. Α., Μοναστηριακὰ Τυπικὰ-Διαθῆκαι, ἐν Ἀθήναις 1970.
- Μάνεση Σ., Ἡ ἐν Μυκόνῳ ἱερὰ μονὴ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ΕΕΚΜ 4 (1964) 9-108.
- Μανούσακα Μ. Ι. — Παλιούρα Α. Δ., Ὁδηγὸς τοῦ Μουσείου τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, Βενετία 1976 (Ἔκδ. Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν Βενετίας).
- Μαραγκοδάκη Χ., Ἀρχιμ., Ἱερὰ μονὴ Ἁγ. Τριάδος τῶν Τζαγκαρόλων, ἄ.τ., 1976.
- Μέρτζιον Κ., Σταχυολογήματα ἀπὸ τὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Κρήτης Μιχαήλ Μαρά (1538-1578), ΚΧ 15-6 (1961-1962) 228-308.
- Ξηραδάκη Κ., Πάτμος, ἄ.τ. καὶ χ.
- Παπαγεωργίου Θ., Ἱστορία τῆς ἱερᾶς μονῆς Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας, «Μετ' ἀνεκδότων ἐγγράφων», Ἀθήναι 1977.
- Παπαδοπούλου Γ. Ι., Ἡ σύγχρονος ἱεραρχία τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις 1895, 1.
- Παπαδοπούλου Ι. Β., Τὸ Μελένικον, Ἡμερολόγιον Ἑλπίς τοῦ 1914, ἐν Κων/ πόλει 1914, IV, 28-35.
- Πασχάλη Δ. Π., Νεόφυτος Καμπάνης ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως, Θ 3 (1925) 34-46.
- Πατρινέλη Χ. — Κιρκατσάνη Α. - Θεοχάρη Μ., Μονὴ Σταυρονικήτα. Ἱστορία-εἰκόνες-χρυσοκεντήματα, Ἐθνικὴ Τράπεζα Ἑλλάδος, ἄ.τ., 1974.
- Παυλοπούλου Ν., Ἀρχιμ., ΙΜΑ 4. Κατάλογος κειμηλίων λαϊκοῦ Μουσείου, Ἀθήναι 1971.
- Τοῦ Ἀδοῦ, ΙΜΑ 5. Κατάλογος κειμηλίων Σκευοφυλακίου, Ἀθήναι 1972 (Ἀνάτ. ἐκ τῆς ΟΚ).

- Τοῦ Αὐτοῦ, *ΙΜΛ* 6. Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Ἀγαλλιανός. Βίος-συγγράμματα-θαύματα, *Μυτιλήνη* 1972.
- Τοῦ Αὐτοῦ, *Εἰσφοραί*. Ὑπὲρ τῶν Μουσειῶν, *Λ φ.* 7, 8 (1979) 4.
- Πελεκινίδου Σ.Μ.—Χρήστου Π.Κ.—Μ. υροπούλου-Τσιούμη Χ.—Κυδᾶ Σ.Ν.*, Οἱ θησαυροὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, Ἀθήναι 1973, 1.
- Πορετσάνου Α.*, Γιορτάστηκαν τὰ 50 χρόνια τῆς «Ἐστίας» Ν. Σμύρνης, *ΕΑ* ἀρ. 100, 1.12. 5 (1980) 8.
- Προβατάκη Θ. Μ.*, Ἀνέκδοτα βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ κειμήλια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, *Θεσσαλονίκη* 1976. Διατρ.
- Ράμφου Ι. Σ.*, *Πρωτοπρ.*, Ἀνέκδοτα ἐγγράφα περὶ τῆς ἐν Μήλῳ μονῆς Ἁγίου Σάββα, *Κιμ.* 8 (1978) 297-321.
- Ρούσσα Ἀνθίμου Δ.*, Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ Συμοθράκης, Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο καὶ οἱ παλαιᾶς ἐκκλησίαι, Ἀλεξανδρούπολη 1978.
- Συμεωνίδου Σ. Μ.*, Ἀνθίμου Κομνηνοῦ Μητροπολίτου Κυκλάδων Διαθήκη *ΕΕΚΜ* 4 (1964) 143-148.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ Κυρία Βρυσιανή, ἤγουν συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Σίφῳ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, Ἀθήναι 1966.
- Σωφρονιάδου Ι.*, *Διακ.*, Πατριαρχικὸ Σάκκοι (ἀνέκδ.).
- Ταρσούλη Α.*, Τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς μονῆς τοῦ Θεολόγου στὴν Πάτμο, *Δωδεκανησιακὴ Ἐπιθεώρησις* 5/6 (1948) 148-151.
- Τσάκα Ν.*, Πάργα. Τοπεῖα καὶ ὁμορφιές, ἐκκλησίαι καὶ κειμήλια, ἔξοδος καὶ θρῦλος, ἐν Ἀθήναις 1966.
- Φ(ερούση Δ.)*, Πολύμορφο ἔργο στὴν *Ι.Μ.* Κορινθίας. Γηροκομεῖα-Ὁρφανοτροφεῖα-Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο-Γενικὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο, *ΕΑ* ἀρ. 30, 1.1. 2 (1978) 5.
- Φιλιππίδου Α. Ι.*, Συμβολὴ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς νήσου Τήνου, *ΕΕΚΜ* 3 (1963) 9-166.
- Χαιζ.*, Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο τῆς *Ι.Μ.* Ἀλεξανδρουπόλεως, *ΕΑ* ἀρ. 53, 16.12. 3 (1978) 4.
- Χαραλαμπόπουλου Β. Χ.*, Ἡ μονὴ Προδρόμου Γορτυνίας. Χαριστήριον εἰς Ἀναστάσιον Κ. Ὁρλάνδον, Ἀθήναι 1967-1968, *IV*, 190-207.
- Χατζηδάκη Ε.*, Χριστιανικὲς ἐπιγραφὰς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Πόντου, Ἀθήναι 1959 [Ἀνάτ. ἐκ τῶν *ΜΧ* 8 (1959)].
- Χατζηδάκη Μ.*, Τὰ Ἑλληνικὰ Μουσεῖα. Μουσεῖο Μπενάκη, Ἀθήνα 1975.
- Χώρα Γ. Α.*, Ἡ «Ἁγία Μονή» Ἀρείας, ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ πολιτικῇ ἱστορίᾳ Ναυπλίου καὶ Ἄργους, ἐν Ἀθήναις 1975, *Κριτ. Πελοποννησιακὰ* 12 (1976-1977) 241-245. *Ε. Δ. Μπελιᾶ*, *Μνημοσύνη* 6 (1976-1977) 339-342. *H.-G. Beck*, *BZ* 70 (1977) 498. *Ε. Konstantinou*, *Ostkirchliche Studien* 26 (1977) 337-340.

β) Ξένοι :

- , Broderie au passé et au présent (Musée des Arts Décoratifs, Paris, 28 avr.- 18 juil. 1977), Paris 1977.
- , Istorija primenjene umetnosti kod Srba I. Srednjove Kovna Srbija, Beograd 1977.
- Altay F.*, Kaftanlar (Topkapi Sarayi Müzesi 3) (Turkish and English), Istanbul 1979. Yapi ve Kredi Bankasi Kültür ve Sanat Hizmetlerinden.
- Amt der Niederösterreichischen Landesregierung. Abt. III/2 - Kulturabteilung, (ἐκδ.), Kunst der Ostkirche. Ikonen, Handschriften, Kultgeräte, Wien 1977.
- Andronikos M. - Chatzidakis M. - Karageorges V.*, Die Museen Griechenlands, Köln 1976.
- Arapov E.*, Rostov velikij, Moskva 1971.
- Bogdanovič D.-Djurič V. J. - Medaković D.*, Auf dem Heiligen Berg Hilandar, Beograd 1978.
- Corović - Ljubinković M. - Milosević D. - Tatić - Turović M.*, Sred Njove Kovna umetnost u Srbiji, Beograd 1969.
- Doceva P.*, (ἐκδ.), Sofija muzeen grad, Sofia 1979.
- Gentles M.*, Turkish and Greek Island Embroidery, Art Institute of Chicago, Chicago 1960.
- Grabar A.*, La soie byzantine de l' évêque Günther à la cathédrale de Bamberg, Antiquité I, 213-228.
- Heinz D.*, Zwei Stickereien, Archiv für Mittelrheinische Kirchengeschichte 3 (1970) 8 ff.
- Iorga N.*, Inscriptii din bisericile României I, Bucuresti 1905.
- Johnstone P.*, The Byzantine «pallio» in the Palazzo Bianco at Genoa, Gazette des beaux-arts 87 (1976) 99-108.
- Maletić M.*, (ἐκδ.), Studenica, Beograd 1968.
- Mepisaschwili R.-Zinzadse W.*, Die Kunst des alten Georgien, Leipzig 1977.
- Moisescu P. G.*, Manastirea Putna. Le 500 de ani de la întemeiere. 1466-1966, Viena 1966.
- Nicolescu C.*, Costumul de Curte in Tarile romane, Bucuresti 1970.
- Idem*, Mostenirea Artei Bizantine in România, Bucuresti 1971.
- Idem*, Les derniers tissus de tradition byzantin, EBP 1 (1979) 181-195.
- Idem*, Tissus de tradition byzantine dans les collections roumaines, BLCIETA (ὕπὸ ἐκδ.).

- Pandurski V. I. - Stojkov S. D. - Kasabova R. S. - Taseva Z. - Mavrodinov B. - Stefanov P. - Kurteva S.*, Cerkoven istoriko-archeologiceski Muzej - Sofia, Sofia 1973.
- Pandurski V.*, Pametnici na izkustvoto vurkovnija istoriko-archeologiceski - musei - Sofija, Sofia 1977.
- Petkovic S.*, Manastir Sveta Trojica kod Pljevalja, Beograd 1974.
- Piltz E.*, Trois sakkoi byzantines. Analyse iconographique (A.U.U.), Stockholm 1976.
- Rothemund B.*, Das ostkirchliche Christusbild. Theologie-Kult-Kunstgeschichte, München 1965.
- Rothemund B. - Puckett J. - Rahmer A. - Trenkle E.*, Katalog des Ikonenmuseums Schloss Autenried, München - Autenried 1974.
- Stefanescu I. D.*, Relations artistiques romano-byzantines, aperçu general, Rapports du XIVE CIEB, Bucarest 1974, 1, 93-105.
- Stojanovic D.*, Les éléments orientaux sur les broderies religieuses des pays balcaniques jusqu' à la fin du XVIIe siècle, Actes du XIVE CIEB, Bucarest 1976, III, 443-449.
- Theotekni, Schw.*, Meteora-Geschichte-Kunst-Mönchtum, Hl. Klöster von Meteora 1980.
- Varzanov A.*, Suzdal, Moskva 1972.
- Voeykova I. - Mitrofanov V.*, Yaroslav, Leningrad 1973.
- Wage A.*, Mediterranean and Near Eastern Embroideries, London 1935.

Β. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΑΜΦΙΑ

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ

1. Περί τῶν λειτουργικῶν ἀμφίων γενικῶς:

α) Ἑλληνικά:

Μαντζουνέα Ε. Κ., Πρωτοπρ., Ἡ ἔννοια τῶν Ἀντιμηνσίων ἐκ κανονικῆς ἀπόψεως, Ἀθῆναι 1980.

Ευγγοπούλου Α., Ἀμνοὶ χρυσοῦφαντοι. Μελετήματα στὴ μνήμη Βασιλείου Λαούρδα, Θεσσαλονίκη 1975, 303-305.

Πανώτη Α., Λειτουργικὴ ἐπικαιρότητα. Ὁ ἐπιτάφιος τῆς Παναγίας, ΕΑ ἀρ. 92-93, 1 καὶ 16.8. 4 (1980) 7.

Φ(ουντούλη Ι. Μ.), ΑΛΚΑ, 52. Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ κοινωνῇ μὲ ἀνοικτὸν ἢ κλειστὸν τὸ καταπέτασμα τῆς ὥραιας πύλης; Ἐφ. 15 (1966) 802-804. ΑΛΑ. Α', 95-99.

Τοῦ Αὐτοῦ, Λειτουργία Προηγιασμένων Δώρων, Θεσσαλονίκη 1971.

Τοῦ Αὐτοῦ, ΑΛΚΑ 227. Πρέπει νὰ λέγῃ ὁ ἱερεὺς τὸ «Ἄρατε πύλας...» κατὰ τὴν ἐπάνοδο στὸ ναὸ κατὰ τὴν λιτανεία τοῦ ἐπιταφίου τὸ βράδυ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, καὶ τί συμβολίζει τοῦτο; Ἐφ. 20 (1971) 721-724. ΑΛΑ. Γ'.

Τοῦ Αὐτοῦ, ΑΛΚΑ 357. Ἡ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρέπει νὰ γίνεται στὴν ἀγία τράπεζα ἢ στὴν μέση τοῦ ναοῦ στὸν ἐπιτάφιο, δηλαδὴ μέσα στὸ κουβούκλιο τοῦ ἐπιταφίου, ὅπως εἶδα κάπου νὰ γίνεται; Ἐφ. 28 (1979) 222-224.

Τοῦ Αὐτοῦ, ΑΛΚΑ 370. Ποῖος ἑσπερινὸς λέγεται «μικρός»; Ὅταν ἔχῃ ἓνα ἢ δύο ἰδιόμελα τί εἶναι; Ποῖος ἑσπερινὸς τελεῖται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Βήματος καὶ ποῖος ἐκτὸς μὲ κεκλεισμένη τὴν ὥραια πύλη; Μὲ ἓνα ἰδιόμελον δοξαστικὸν ποῦ τελεῖται; 371. Πότε ὁ ἑσπερινὸς τελεῖται μὲ κλειστὰ καὶ πότε μὲ ἀνοικτὰ τὰ βημόθυρα; Ἐφ. 28 (1979) 613-616.

β) Ξένα:

Dubois A., Les voiles des croix et la courtine quadragesimale, CC 24 (1962) 35-51.

Eggert W. E., Katalog 1975/76. Talare Altargeräte Paramente Kirchengenausstattungen Friedhofsbedarf, Hamburg ζ.χ. (1980).

- Galbiati E., Mons.*, L' antichità de un simbolismo liturgico: Il trasporto dei Santi Doni (Offertorio) come sepoltura di Christo, Simposio Cristiano 4-5 (1978-1979) 123-127.
- Izzo J. M.*, The Antimission in the liturgical and canonical tradition of the Byzantine and Latin Churches: An Inter-Ritual, Inter-Confession Study, Rome 1975. Κριτ. *J. Sullivan*, The Jurist 37 (1977) 197-199.
- Pallas D. I.*, Liturgische Tücher. Epitaphios, RbK (ὕπὸ ἔκδ.).
- Siegel B. A.*, Der Vorhang der Sixtinischen Madonna. Herkunft und Bedeutung eines Motivs der Marienikonographie, Zürich 1977, Diss.

2. Περὶ τῶν ἐκδόσεων λειτουργικῶν ἀμφίων εἰδικώτερον:

α) Ἑλληνικαί:

- , Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ ἔθνομάρτυρα Ἱεράρχη, ΕΑ ἀρ. 64. 1.6. 3 (1979) 3.
- , Κῶδιξ τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. καὶ Ἱαματικοῦ Παντελεήμονος Κουσγούτζουκίου 1861 φέρων ἀριθμὸν 1 ἕως 211 (Ἀνέκδ. χειρ. κῶδιξ Κοινότητος Κουσγουντζουκίου).
- , ΧΙΜΜ. Ἱερὰ ἀντιμήνια, Δ 21 (1967) 13-16.
- **Αγγελάκου Β.*, Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ἄθω Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου 1300-1921, Θεσσαλονίκη 1921.
- **Αλιπράντη Θ. Χ.*, Αἱ παραστάσεις Μεταμορφώσεως καὶ Ρίζης τοῦ Ἰεσσαί ἐπὶ χρυσοκεντήτων ἀμφίων τῆς Μονῆς Λειμῶνος Λέσβου, ΑΑΑ 7 (1974) 128-137.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Χρυσοκεντήτα ἀμφια τῆς Ἱ. Μονῆς Λειμῶνος Λέσβου, ἐν Ἀθήναις 1975.
- **Αναπλιώτη Γ.*, Ἀνέκδοτος κῶδιξ ἱερᾶς μονῆς Ντιμιόβας (1664-1851), Δ τεῦχ. 220, 20 (1966) 104-105, 120-121, 136. 21 (1967) 9-10, 25-26, 57-58, 73-74, 89-90, 105-106, 123-124, 137-138, 156. 22 (1968) 13, 28, 60, 75-76, 92, 107-108, 119, 140. 155-156, 171. 23 (1969) 11-12, 28, 44, 85-87, 107-108, 119, 58-59, 75-76, 91-92, 107-108, 155-156. 171-172. 24 (1970) 12.
- **Αποστολάκη Α.*, Προσευχόμενοι ὑπὸ ἀψίδα ἐπὶ βήλου, ΕΕΒΣ 23 (1953) 669-675.
- **Ατέση Βασιλείου Γ.*, πρ. Λήμνου, Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Λήμνου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ΑΕΚΔ 13 (1958) 93-108, 157-170.
- Βάου Ζ. Α.*, Ναοὶ καὶ ναῦδρια τῆς Μήλου, Ἀθήναι 1964.
- Βασιλείου Π. Ι.*, Τὸ μοναστήρι τῆς Τατάρνας Εὐρυτανίας, Ἀθήνα² 1978.

- Βιτάλη Φ. Α.*, Ἀρχιμ., Τὸ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μητροπόλει Νικοπόλεως Ἠπείρου Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον, Πρέβεζα 1979.
- Γαϊτάνου Γιαννοῦ Α.*, Γεώργιος Γραμμανδάνης 1827-1906. Ὁ προσωπογράφος τοῦ Οἴκ. Πα/ρχείου, Τέχνη 4 (1949) 173-179.
- Τῆς Αὐτῆς*, Τὸ πνευματικὸ Μακροχώρι τοῦ καιροῦ μου, Ἴσταμπούλ 1951.
- Γεδεῶν Μ. Ι.*, Χρονικὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ, ἐν Κων/πόλει 1884.
- Γενεράλι Ε. Γ.*, Ἡ ἱερὰ μονὴ τῶν Ἀσωμάτων τῆς Ἐπαρχίας Ἀμαρίου Κρήτης, ΕΕΚΣ 4 (1941) 1-87.
- Γιαννούλη Ν. Κ.*, Κώδικας Τρίκκης, Ἀθήνα 1980.
- Γριτσοπούλου Τ. Α.*, Οἱ ναοὶ τῆς Δημητσάνης, ΛΕΚΔ 9 (1954) 131-153, 220-249.
- Δρανδάκη Ν. Β.*, Ἐκκλησιαστικὰ κεντήματα τῆς μονῆς Ἀρκαδίου, Πεπραγμένα τοῦ Β' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου 1 (1968) 297-343.
- Θεοχάρη Μ. Σ.*, Ἡ μονὴ τῆς Ζάβορδας, Καθ. 6.12. 40 (1959) 5-6.
- Τῆς Αὐτῆς*, Χριστιανικαὶ παραδόσεις. Οἱ βυζαντινοὶ ἐπιτάφιοι (Ὁ ἐπιτάφιος τῆς συλλογῆς Μὰκ Κόρμικ), Καθ. 15.4. 41 (1960).
- Τῆς Αὐτῆς*, Οἱ ἐπιτάφιοι τῆς Μαριώρας, Καθ. 13.4. 44 (1963) 5-6.
- Τῆς Αὐτῆς*, Χριστόφορος Ζεφάρ, Καθ. 12.5. 44 (1963) 1, 10.
- Καλαφάτη Ε. Π.*, Περιγραφή ἱστορικοῦ ναοῦ Ὑδρας, Πειραιεὺς 1926.
- Καλοκώρη Κ. Δ.*, Ἡ οὐσία τῆς ὀρθοδόξου ἀγιογραφίας, Ἀθῆναι 1960 (Ἀνάτ. ἐκ τῆς Ε).
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ἐρευναὶ χριστιανικῶν μνημείων εἰς τὰς νήσους Νάξον, Ἀμοργὸν καὶ Λέσβον, ἐν Ἀθῆναις 1960 (Ἀνάτ. ἐκ τῆς ΕΕΘΣΠ Ἀθηνῶν).
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ἀνάλεκτα χριστιανικῆς τέχνης ἐκ Θεσσαλίας ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ΕΕΘΣΠΘ παρ. ἀρ. 9 «Μνήμη 1821» 16 (1971) 221-238.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ὁ παρὰ τὸ χωρίον Σάμαρι Μεσσηνίας βυζαντινὸς ναός, ΕΕΘΣΠΘ 17 (1972) 325-349, καὶ *Τοῦ Αὐτοῦ*, Μελετήματα Χριστιανικῆς Ὀρθοδόξου Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης, Θεσσαλονίκη 1980, 333-365.
- Κελλιώτου Σ.*, Ἱερομ., Λεῦκωμα τοῦ Ἀγ. Ὁρους Ἀθω, Ἀθῆναι 1928.
- Κεντῆ Κ.*, Τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Ἀναλιόντα Κύπρου, ΚΣ 30 (1966) 163-174.
- Κλεομβρότου Ἰακώβου Γ.*, Μυτιλήνης, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἀγίας Παρασκευῆς τῆς Κοινότητος Πηγῆς, Π παρ. 35 (1970) 43-50.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Mytilena Sacra. Ναοὶ-Κειμήλια (Α-Μ), τ. II, Θεσσαλονίκη 1974.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τῆς Ἀγίας Τριάδος εἰς Πλαγιὰν Πλωμαρίου, Π παρ. 40 (1975) 59-66.
- Τοῦ Αὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τοῦ Ἀγίου Βλασίου εἰς τὸν Πλακάδον-Γέρας, Π παρ. 40 (1975) 75-86.

- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἁγίου Νικολάου εἰς Πλωμάριον. 1) Τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος, Π παρ. 41 (1976) 9-24.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἁγίας Παρασκευῆς εἰς Πλωμάριον, Π παρ. 41 (1976) 55-60.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου εἰς Πλωμάριον, Π παρ. 41 (1976) 61-72.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Mytilena Sacra. Ναοὶ-Κειμήλια (Μυτιλήνη), τ. III, Θεσσαλονίκη 1976.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου εἰς Πολιχνίτον, Π παρ. 42 (1977) 13-18.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἱερὸς ναὸς τῆς Παναγίας τοῦ Δαμανδρίου, Π παρ. 42 (1977) 33-40.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Πληγώνιου, Π παρ. 42 (1977) 55-66.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Πύργων Θερμῆς Παναγία «ἡ Τρουλλωτῆ», Π παρ. 43 (1978) 9-16.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἱερὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς κάτω Πύργους Θερμῆς, Π παρ. 43 (1978) 17-24.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος εἰς Σίγριον, Π παρ. 43 (1978) 25-36.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἰς Σκόπελον Γέρας, Π παρ. 43 (1978) 43-52.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Κοιμήσεως Θεοτόκου τῆς Κοινότητος Συκούντας, Π παρ. 44 (1979) 2-8, 9-16.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Οἱ δύο ἐνοριακοὶ ναοὶ Ἁγίας Παρασκευῆς καὶ Ἁγίου Βαρθολομαίου τῆς Κοινότητος Σταυροῦ, Π παρ. 44 (1979) 17-24.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τῶν Ταξιαρχῶν εἰς Ταξιάρχας (Καγιάνιον), Π παρ. 44 (1979) 37-44.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἁγίου Ἀντωνίου εἰς Τρίγωνα, Π παρ. 45 (1980) 5-12.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἁγίων Πατέρων τῆς Δ' Οἰκ. Συνόδου εἰς ἄνω Χάλικα Μυτιλήνης, Π παρ. 45 (1980) 25-34.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Μεγαλομάρτυρος εἰς κάτω Χάλικα Μυτιλήνης, Π παρ. 45 (1980) 45-54.
- Τοῦ Ἀὐτοῦ*, Τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου, Π παρ. 47 (1981) 1-8.
- Κοκκίνη Σ.*, Τὰ μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος, Ἀμαρούσιον 1979.
- Κόκκοτα Α. Χ.*, Τὰ ἱερά μας προσκυνήματα. Ἱεραὶ μοναί, ἄγια λείψανα, θαυματουργοὶ εἰκόνες, Πάτριαι 1974.

- Κονόμου Ν., Ἡ χριστιανικὴ τέχνη στὴν Κεφαλονιά, Ἀθήνα 1966.
- Κωνσταντινίδου Μ., Ἡ Μεσημβρία τοῦ Εὐξείνου, Ἀθήναι 1945.
- Λαζαρίδης Π. Η., Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν. Ἐκθεσὴ τοιχογραφιῶν ἐπι-
σκοπτικῆς Εὐρυτανίας καὶ εἰκόνων συλλογῆς Λοβέρδου, ἄ.τ., 1980.
- Λαϊνᾶ Θ. Α., Τὸ μοναστήρι τῆς Μεταμορφώσεως Καμμένων Βούρλων, Ἀθήνα
1978.
- Μανάρη Κ. Α., Μοναστηριακὰ Τυπικὰ-Διαθῆκαι, ἐν Ἀθήναις 1970.
- Μανούσακα Μ. Ι. - Παλιούρα Α. Δ., Ὁδηγὸς τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ Μουσείου
τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, Βενετία 1976 (Ἔκδ. Ἑλληνικοῦ Ἰν-
στιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν Βενετίας).
- Μαραβᾶ - Χατζηνικολάου Α., Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Εἰ-
κόνες καὶ κειμήλια, Ἀθήναι 1969.
- Νικολαΐδης Α. — Μιαρίτη Ν. — Ψώμου Ε. — Καρανίδης Ε. Γ. — Χατζο-
πούλου Γ. Κ. — Μαργαρίτη Χ., Δραμινὰ Χρονικά, Δράμα 1980.
- Π. Ε., Περιγραφή Ἀγκυροχωρίου (Τσεγκέλιοι), ἄ.τ., 1906 (Ἀνέκδ. κεί-
μενον ἐν γραφομηχανῇ).
- Παπᾶ Ἀθανασίου, Ἐλενουπόλεως, Περὶ τὸ τοπωνύμιον Τσεγκέλιοι καὶ τὴν
κεντητὴν Ὁραϊὰν Πύλην τοῦ ἐν αὐτῷ ἰ. ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, Θ 47
(1976) 659-674 καὶ ἀνάτ.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Κεντητὴ Ὁραϊὰ Πύλη τῆς ἐν Χάλκῃ ἰ. μονῆς Παναγίας Καμα-
ριωτίσεως, Θ 50 (1977) 22-30 καὶ ἀνάτ.
- Παπαγιάννη Α. Φ., Μαντινειακὰ μοναστήρια. Ἡ συμβολὴ τους στὸν ἀπελευ-
τικὸ ἀγῶνα τοῦ 1821 καὶ ὁ Ἰωσήφ Ἀνδρούσης. Τὸ μοναστήρι Γορ-
γοπετηκίου Τοππιανῶν (Νεστάνης). — Τὸ μοναστήρι Καλτεζῶν.
Ἱστορία - Τέχνη - Ἐγγραφα, Ἀθήνα 1977.
- Πατριωτέλης Χ. — Καρακατσάνη Α. — Θεοχάρη Μ., Μονὴ Σταυρονικήτα. Ἱστο-
ρία - εἰκόνες - χρυσοκεντήματα, ἄ.τ., Ἐθνικὴ Τράπεζα Ἑλλάδος 1964.
- Παυλοπούλου Ν., Ἀρχιμ., ΙΜΛ 4. Κατάλογος κειμηλίων λαϊκοῦ Μουσείου,
Ἀθήναι 1971.
- Τοῦ Αὐτοῦ, ΙΜΛ 5. Κατάλογος κειμηλίων Σκευοφυλακίου, Ἀθήναι 1972
(Ἀνάτ. ἐκ τῆς ΟΚ).
- Τοῦ Αὐτοῦ, Γεγονότα. Εἰσφοραὶ. Ὑπὲρ τῶν Ἱερῶν Ναῶν. Ὑπὲρ τῶν Μου-
σείων, Λ φ. 12, 8 (1979) 4.
- Πελεκανίδου Σ. Μ., — Χρήστου Π. Κ. — Μαυροπούλου-Τσιούμη Χ. — Καδᾶ
Σ. Ν. — Κατσαροῦ Α., Οἱ Θησαυροὶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους, Ἀθήναι 1973,
1, 1979, III.
- Προβατᾶκη Θ. Μ., Ἀνέκδοτα βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ κειμήλια τῆς
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, Θεσσαλονίκη 1976, Διατρ.

- Ράμφου Ι. Σ.*, Πρωτοπρ., Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ τῆς ἐν Μήλῳ Μονῆς Ἀγίου Σάββα, Κιμ. 8 (1978) 197-321.
- Συμεωνίδου Σ. Μ.*, Ἡ Κυρία Βρυσιανὴ ἤγουν συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Σίφνῳ ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, Ἀθήναι 1966.
- Ταβουλαρέα Ι.*, Ἱερὸν Ἐκκλησιαστικὸν Μανδύλιον τοῦ ἔτους 1701, Ἀθήναι 1968 (Ἀνάτ. ἐκ τῶν Μεσσηνιακῶν).
- Τζωρτζάκη Τ. Π.*, Ἡ πρωτεύουσα τῆς Μάνης. Γύθειον — Μαρωθονήσι (Ἀγιώργης), Ἀθήνα 1981.
- Τσαπακῆ Γ. Ι.*, Ἱστορικαὶ μελέται περὶ ἀποικίσεως τοῦ Μεσαχώρου (Ὀρτάκιοι) ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ ἀνεγέρσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Φωκᾶ, Σταμπούλ 1956.
- Χατζηδάκη Ε.*, Χριστιανικὲς ἐπιγραφὰς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Πόντου, Ἀθήναι 1959 [Ἀνάτ. ἐκ τῶν ΜΧ 8 (1959)].
- Χατζηφώτη Ι. Μ.*, Ἡ Ἱερὰ μονὴ Πανορμίτου Σύμης, Ἀθήναι 1978.

β) Ξ ἐ ν α ι :

- , Broderie au passé et au présent (Musée des Arts Décoratifs, Paris, 28 avr.- 18 juil. 1977), Paris 1977.
- Amt der Niederösterreichischen Landesregierung. Abt. III/2 - Kulturabteilung, (ἐκδ). Kunst der Ostkirche. Ikonen, Handschriften, Kultgeräte, Wien 1977.
- Bogdanovic D. - Djuric V. J. - Medakovic D.*, Auf dem Heiligen Berg Hilandar, Beograd 1978.
- Bon A.*, Byzanz, Genève 1972.
- Chourinoff R. D.*, Tissu copte du V-VIe siècle avec la représentation d'un saint, Le Monde Copte no 6 (1979) 32-36.
- Corovi.-Ljubinkovi: M.*, Les artes mineurs de la Serbie du Moyen Age et Byzance, Corsi di cultura sull' arte Ravennate e Bizantina 10 (1963) 10 (1963) 147-179.
- Corovi.-Ljubinkovic M.-Milojevic D.-Tati -Turovic M.*, Sred Njove Kovna umetnost u srbiji, Beograd 1969.
- Cretulescu N.*, Histoire du saint monastère de Secoul depuis son commencement en 1560 jusqu'en 1775 (inédit, dans le manuscrit roumain 5692, ff. 32-34, 44, 140 et 183 de la Bibliothèque de l' Academie de la R. S. de Roumanie).
- Doceva P.*, (ἐκδ.), Sofija muzeen grad, Sofia 1979.
- Elbern V. H.*, Über die liturgische Kunst im frühbyzantinischen Altarraum, Das Münster 31 (1978) 1-14.

- Eliau A.-Balan C.- Chirca H., Diaconescu O.*, Inscriptiile medievale ale României. 1. Orasul Bucuresti, Bucuresti 1965.
- Loukianoff E.*, The Orthodox Icon and the Collection of the Greek Monastery of Saint George in Old Cairo, Cairo 1943.
- Moisescu P. G.*, Manastirea Putna. La 500 de ani de la intemeiere. 1466-1966, Viena 1966.
- Musi.escu M.- A.*, Un Epitaf de la Mirón Barnovschi, Studii si Cercetari de Istoria Artei VI, 2 (1959).
- Ni.olescu C.*, Epitaful lui Silvan si inceputurile broderiei moldovenesti, comunicare la Sesiunea Muzeelor, Februarie 1968, in volumul de comunicari, 155-165.
- Idem*, Mostenirea Artei Bizantine in România, Bucuresti 1971.
- Idem*, Epitaful din Colectia Muzeului Bran, Revista Muzeelor 10/2 (1973) 52-56.
- Pandurski V.*, Pametnici na izkustvoto vvrkovnija istoriko archeologeski musei Sofija, Sofia 1977.
- Papageorgiou A.*, Masterpieces of the Byzantine Art of Cyprus, Nicosia 1966.
- Petkovic S.*, Manastir Sveta Trojica kod Pljevalja, Beograd 1974.
- Rothemund B.*, Das ostkirchliche Christusbild. Theologie-Kult-Kunstgeschichte, München 1965.
- Rothemund B.-Puckett J.- Rahmer A.- Trenkle E.*, Katalog des Ikonenmuseums Schloss Autenried, München-Autenried 1974.
- Stefanescu I. D.*, Tara Romanesca de la Besarab I «Intemeietorul» pîna la Mihai Viteazul, Bucuresti 1970. Κριτ. P. S. N(asturel), BZ 64 (1971) 198-199.
- Idem*, Relations artistiques romano-byzantines, apercu general, Rapports du XIVe CIEB, Busarest 1971, 1, 93-105.
- Stojanovic D.*, Katapetzma de la nonne Agnès, Zbornik du Muzej Primenene Umetnosti 6-7 (1960-1) 57-75.
- Idem*, Les éléments orientaux sur les broderies religieuses des pays balcaniques jusqu'à la fin du XVIIe siècle, Actes du XIVe CIEB, Bucarest 1976, III, 443-449.
- Théocharis M.*, Le moine brodeur Arsénios et l' atelier des Météores au XVIe siècle (avec resumé angl.), BLCIETA 45 (1977) 31-40. Κριτ. P.S. N(asturel), BZ 72 (1979) 279.
- Theophilopoulos Ch.*, *Monk*, Guide to mount Athos, ἄ.τ. καὶ χ.
- Theotekni, Schw.*, Meteora-Geschichte-Kunst-Mönchtum, Hl. Klöster von Meteora 1980.

- Udisteanu D. I.*, Graiul evlaviei strabune. I. Inscriptii si insemnari de la Secu, Cernica 1939.
- Varzanov A.*, Suzdal, Moskva 1972.
- Voeykova I.—Mitrofanov V.*, Yaroslav, Leningrad 1973.
- Voronina N. N.—Kostockina V.V.*, (ἐκδ.), Troice-Sergieva Lavra Chudosestvennyye Pamjatniki, Moskva 1968.
- Yiannias J. J.*, The Elevation of the Panaghia on a Roumanian Textile, Actes du XIVe CIEB, Bucharest 1975, II, 651-653.